

Briuselis, 2022 m. spalio 24 d.
(OR. en)

13975/22

ENV 1060
AGRI 577
FORETS 104
PECHE 416
POLMAR 67
PI 138
ONU 125
RECH 562
CADREFIN 187

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2022 m. spalio 24 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13784/1/22 REV 1

Dalykas: Biologinės įvairovės konvencija (BĮK):

- BĮK šalių konferencijos penkioliktasis susitikimas (COP15)
- BĮK šalių konferencijos, kuri yra Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas, dešimtas susitikimas (COP-MOP10)
- BĮK šalių konferencijos, kuri yra Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių susitikimas, ketvirtasis susitikimas (COP-MOP4)
- (2022 m. gruodžio 7–19 d., Monrealis, Kanada)

– Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos 2022 m. spalio 24 d. įvykusiame 3903-ame posėdyje Tarybos patvirtintos išvados pirmiau nurodyta tema.

Biologinės įvairovės konvencija (BĮK):

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos penkioliktajam susitikimui (COP15)

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas, dešimtajam susitikimui (COP-MOP10)

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių susitikimas, ketvirtajam susitikimui (COP-MOP4)

(2022 m. gruodžio 7–19 d., Monrealis, Kanada)

- Tarybos išvadų projektas -

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA Tarybos išvadas šiomis temomis:

- Čiabuvių tautos¹;
- Biologinės įvairovės konvencija. Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas, devintajam susitikimui (COP-MOP9); pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių susitikimas, trečiajam susitikimui (COP-MOP3)²;
- Vandenynai ir jūros³;

¹ Dok. ST 8814/17.

² Dok. ST 12948/18.

³ Dok. ST 14249/19.

- Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas⁴;
- Veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas⁵;
- Pasaulinės biologinės įvairovės programos po 2020 m. rengimas. Biologinės įvairovės konvencija (BĮK)⁶;
- Strategija „Nuo ūkio iki stalo“⁷;
- Biologinė įvairovė. Būtinybė skubiai imtis veiksmų⁸;
- Žiedinio ir žalio atsigavimo užtikrinimas⁹;
- Sąjungos tvarių cheminių medžiagų strategija: metas veikti¹⁰;
- ES prioritetai 2021 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikime maisto sistemų klausimais¹¹;
- Naujoji 2030 m. ES miškų strategija¹²;
- ES diplomatija klimato srityje. Spartesnis Glazgo rezultatų įgyvendinimas¹³;

4 Dok. ST 14594/19.
5 Dok. ST 15151/19.
6 Dok. ST 15272/19 + COR 1.
7 Dok. ST 12099/20.
8 Dok. ST 12210/20.
9 Dok. ST 13852/20.
10 Dok. ST 6941/21.
11 Dok. ST 9335/21.
12 Dok. ST 13537/21.
13 Dok. ST 6120/22.

PABRĖŽDAMA, kad reikia visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti BĮK ir jos protokolus, ir GILIAI SUNERIMUSI dėl vykstančio biologinės įvairovės nykimo ir padarinių ekosisteminių paslaugų teikimui bei žmonių gerovei, kaip pabrėžta penktojoje Pasaulinėje biologinės įvairovės apžvalgoje (GBO-5)¹⁴ ir Tarpvvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES)¹⁵, Tarpvvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC)¹⁶ bei Tarptautinės išteklių darbo grupės (IRP)¹⁷ paskelbtose ataskaitose, AKCENTUODAMA stiprią tarpusavyje susijusių pasaulinių krizių – biologinės įvairovės nykimo, ekosistemų degradacijos, klimato kaitos ir taršos – konvergenciją, ir tai, kad reikia skubių, transformatyvių pokyčių, nes laikantis įprastinės veiklos scenarijų padėtis toliau blogės ir gali turėti negrįžtamų pasekmių;

¹⁴ Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2020) Global Biodiversity Outlook 5. Montreal (Biologinės įvairovės konvencijos sekretoriatas (2020 m.), 5-oji Pasaulinė biologinės įvairovės apžvalga, Monrealis).

¹⁵ Pvz., IPBES (2019 m.): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES (2022) (Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos IPBES (2022 m.) visuotinio vertinimo ataskaita dėl biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų): Thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES (2022) (Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos IPBES (2022 m.) tvaraus laukinių rūšių naudojimo teminis vertinimas): Methodological assessment of the diverse values and valuation of nature of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos įvairių vertybių ir gamtos vertinimo metodologinis įvertinimas).

¹⁶ Sixth Assessment Report, The Ocean and Cryosphere in a Changing Climate, The Climate Change and Land, The Global Warming of 1.5°C (Šeštoji vertinimo ataskaita, „Vandenynai ir kriosfera kintant klimatui“, „Klimato kaita ir žemė“, „Pasaulinis atšilimas 1,5 °C“).

¹⁷ IRP (2019 m.). Global Resources Outlook 2019: Natural Resources for the Future We Want (2019 m. pasaulinė išteklių apžvalga: gamtos ištekliai ateičiai, kurios norime).

PRIPAŽINDAMA, kad JT darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslai, JT ekosistemų atkūrimo dešimtmetis ir JT vandenynų dešimtmetis yra labai svarbūs ir vienas kitą remiantys; ir PALANKIAI VERTINDAMA tai, kad per Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos penktąją sesiją (UNEA5) buvo priimtos rezoliucijos¹⁸ „Nutraukti taršą plastiku: siekiant parengti tarptautinę teisiškai privalomą priemonę“, „Žiedinės ekonomikos stiprinimas prisidedant prie siekio užtikrinti tvarius vartojimą ir gamybą“, „Tvarus azoto valdymas“, „Patikimas cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymas“ ir „Gamtiniai sprendimai darniam vystymuisi remti“, kurioje pateikiama tarptautiniu mastu sutarta gamtinių sprendimų apibrėžtis; taip pat PALANKIAI VERTINDAMA JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją „Žmogaus teisė į švarią, sveiką ir tvarią aplinką“¹⁹ ir 2022 m. birželio–liepos mėn. Lisabonoje surengtoje Antrojoje Jungtinių Tautų konferencijoje dėl vandenynų priimtą politinę deklaraciją „Mūsų vandenynas, mūsų ateitis, mūsų atsakomybė“;

kuo griežčiausiai SMERKDAMA Rusijos Federacijos agresijos karą prieš Ukrainą, nes juo grubiai pažeidžiama tarptautinė teisė ir dėl jo masiškai žūsta ir sužalojami žmonės, be kita ko, civiliai gyventojai, taip pat vyksta ilgalaikis aplinkos būklės blogėjimas, teršiama ir kyla pavojus biologinei įvairovei bei ekosistemoms, naikinamos natūralios buveinės ir saugomos teritorijos, be kita ko, skirtos retoms ir nykstančioms rūšims, pažymėtina, pažeidžiant BJK, ir atidedami labai reikalingi veiksmai stabdyti biologinės įvairovės nykimą ir atkurti gamtą; PABRĖŽDAMA, kad Rusijos karas prieš Ukrainą turi rimtų padarinių ekonomikai ir apsirūpinimo maistu saugumui, be to, kenkia pasauliniam saugumui ir stabilumui; tai tarptautinė bendruomenė turėtų būti skubiai spęsti taikydama griežtas atsakomąsias priemones ir veiksmus; REIKALAUDAMA, kad Rusija nedelsdama nutrauktų savo karinius veiksmus, ir RAGINDAMA, kad Rusija būtų laikoma atsakinga, *inter alia*, už žalą Ukrainos biologinei įvairovei ir ekosistemoms;

AKCENTUODAMA, kad labai svarbu kurti žiedinę ekonomiką norint užtikrinti tvarius vartojimo ir gamybos modelius, kurie padėtų spęsti pasaulinio biologinės įvairovės nykimo, klimato kaitos, miškų naikinimo, ekosistemų degradacijos, vandens stygiaus, taršos ir poveikio žmonių sveikatai problemas;

¹⁸ UNEP/EA.5/Res.2, Res.5, Res.7, Res.11 ir Res.14.

¹⁹ Rezoliucija A/RES/76/300.

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMA atsargumo principo, įtraukto į Rio de Žaneiro deklaraciją dėl aplinkos ir plėtros, svarbą BĮK bei jos protokolams ir jos įgyvendinimui visais lygmenimis;

I skyrius. Pasaulinė biologinės įvairovės strategija po 2020 m., susiję klausimai ir įgyvendinimo stiprinimo mechanizmai

1. RAGINA priimti plataus užmojo, visapusišką ir transformatyvią pasaulinę biologinės įvairovės strategiją po 2020 m. su aiškia, glausta ir motyvuojama misija, kurią būtų lengva komunikuoti, siekiant paskatinti skubius ir transformatyvius veiksmus, skirtus sustabdyti ir apgręžti biologinės įvairovės nykimo procesą, kad ne vėliau kaip 2030 m. būtų pasiektas gamtai palankus pasaulis;
2. YRA ĮSIPAREIGOJUSI priimti plataus užmojo ir, kai tik įmanoma, išmatuojamus bei terminuotus ilgalaikius 2050 m. tikslus, 2030 m. tarpinius rezultatus ir į veiksmus orientuotus 2030 m. tikslus, kuriais būtų veiksmingai ir vienu metu šalinami tiesioginiai bei netiesioginiai biologinės įvairovės nykimą skatinantys veiksniai ir kurie viršytų Aičio biologinės įvairovės tikslų užmojį, būtų remiami tvirtu ir sustiprintu įgyvendinimo mechanizmu bei patikima stebėsenos sistema su atitinkamais rodikliais;
3. PABRĖŽIA, kad į tikslus ir uždavinius, be kita ko, reikia įtraukti šiuos elementus ir veiksmus:
 - ne vėliau kaip 2030 m. veiksmingai išsaugoti bent 30 % pasaulio sausumos ir bent 30 % vandenynų, ypač biologinei įvairovei ir ekosistemėms paslaugoms itin svarbių teritorijų, pasitelkiant veiksmingai administruojamus ir teisingai valdomus, ekologiškai reprezentatyvius ir gerai sujungtus saugomų teritorijų tinklus, taip pat kitas veiksmingas teritorines išsaugojimo priemones²⁰, užtikrinant čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių teisių apsaugą, kaip nustatyta Jungtinių Tautų deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių (UNDRIP) ir tarptautinėje žmogaus teisių teisėje;

²⁰ Kaip apibrėžta dok. CBD/COP/DEC/14/8.

- ne vėliau kaip 2030 m. suintensyvinti veiksmus, kuriais siekiama veiksmingai atkurti nualintas ekosistemas, kad biologinė įvairovė pradėtų atsigaivinti, atkuriant 3 mlrd. hektarų nualintų sausumos bei gėlo vandens ekosistemų ir 3 mlrd. hektarų vandenynų ekosistemų, įskaitant gausiaangles ekosistemas ir dirvožemius, stiprinant ekosistemų vientisumą ir sujungtumą, žaliąsias ir mėlynąsias erdves, taip pat biologinę įvairovę miestų teritorijose;
- ne vėliau kaip 2030 m. panaikinti visą neteisėtą, netvarų ar nesaugų laukinių rūšių kaip derliaus nuėmimą, prekybą jomis ir jų naudojimą, imantis plataus užmojo veiksmų rūšių išsaugojimo srityje, įskaitant veiksmus, kuriais siekiama gerinti gresiančių išnykti rūšių išsaugojimo būklę;
- ne vėliau kaip 2030 m. sustabdyti žinomų gresiančių išnykti rūšių antropogeninio išnykimo atvejus, o ne vėliau kaip 2050 m. – visus antropogeninio rūšių išnykimo atvejus, sumažinti išnykimo riziką, taip pat apsaugoti ir išlaikyti laukinių ir prijaukintų rūšių populiacijų genetinę įvairovę ir prisitaikymo potencialą;
- ne vėliau kaip 2030 m. išnaudoti visą gamtinių sprendimų potencialą²¹, kartu užtikrinant jų socialines ir aplinkos apsaugos priemones ir didinant jų daugialypę naudą;
- ne vėliau kaip 2030 m. sumažinti taršos iš visų šaltinių, įskaitant chemines medžiagas, maistines medžiagas ir pesticidus bei kitas medžiagas, ypač labai didelį susirūpinimą keliančias chemines medžiagas, taip pat triukšmo ir šviesinę taršą, lygi ir riziką iki tokio lygio, kuris nekenkia biologinei įvairovei, ekosistemų funkcijoms ir žmonių sveikatai, nustatant skaitinius maistinių medžiagų ir pesticidų mažinimo tikslus ir panaikinant taršą plastiką;
- ne vėliau kaip 2030 m. valdyti svetimų rūšių introdukcijos kelius, užkirsti kelią visų prioritetinių invazinių svetimų rūšių introdukcijai ir įsitvirtinimui, sumažinti invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir įsitvirtinimo spartą ir išnaikinti arba kontroliuoti jau įsitvirtinusias invazines svetimas rūšis siekiant sumažinti jų poveikį biologinei įvairovei;

²¹ Kaip apibrėžta UNEA rezoliucijoje „Gamtiniai sprendimai tvariam vystymuisi remti“ (UNEP/EA.5/Res.5).

- ne vėliau kaip 2030 m. tvariai valdyti visas gamybai naudojamas teritorijas, skatinant tvarų biologinės įvairovės naudojimą ir veiksmingai įgyvendinant agroekologinius principus ir kitą susijusių biologinei įvairovei palankią praktiką reikšmingu mastu ir nustatčius skaitinius tikslus, *inter alia*, reikšmingai pagerinant apdulkintojų būklę ir dirvožemio biologinę įvairovę, prisidedant prie šių sistemų ilgalaikio našumo, efektyvaus išteklių naudojimo ir atsparumo, išsaugant ir atkuriant biologinę įvairovę ir išlaikant ekosistemines paslaugas;
 - ne vėliau kaip 2030 m. spręsti žemės ir jūros naudojimo pakeitimo, darančio neigiamą poveikį biologinei įvairovei visose ekosistemose, problemą, taip pat išlaikyti esamas nepažeistas ekosistemas, kritines ekosistemas ir grėsmę patiriančias ekosistemas ir kuo labiau sumažinti kitų biologinės įvairovės atžvilgiu didelės vertės teritorijų nykimą;
4. PABRĖŽIA, kad lemiamai svarbu visapusiškai įgyvendinti Pasaulinę biologinės įvairovės strategiją po 2020 m. (PBĮS) visais lygmenimis siekiant suaktyvinti vyriausybių ir visos visuomenės, taip pat visos JT sistemos veiksmus; PABRĖŽIA iniciatyvos „Nuo Šarm aš Šeicho iki Kunmingo – veiksmų darbotvarkė gamtai ir žmonėms“ svarbą siekiant sėkmingai įgyvendinti PBĮS ir PALANKIAI VERTINA remiamųjų priemonių įgyvendinimui, atskaitomybei bei skaidrumui stiprinti rengimą ir įgyvendinimą;
5. SU PASITENKINIMU ATKREIPIA DĖMESĮ į reikšmingą skaičių šalių, kurios įsipareigojo ne vėliau kaip 2030 m. apgėžti biologinės įvairovės nykimo procesą pritardamos iniciatyvai „Vadovų įsipareigojimas dėl gamtos“ arba prisijungė prie Didelio užmojo koalicijos gamtai ir žmonėms, Pasaulinio vandenyno aljanso, Didelio užmojo koalicijos dėl biologinės įvairovės, apimančios daugiau nei nacionalinę jurisdikciją, arba Mėlynųjų lyderių grupės; PALANKIAI VERTINA šių ir kitų atitinkamų koalicijų katalizuojamąjį vaidmenį imantis didelių užmojų rengiant ir įgyvendinant strategiją, ir PRAŠO šalių, kurios to dar nepadarė, prisijungti prie šių koalicijų;

6. PABRĖŽIA čiabuvių tautų bei vietos bendruomenių tradicinių žinių, inovacijų ir tvarios praktikos svarbą, be kita ko, užtikrinant visapusišką ir veiksmingą jų dalyvavimą davus laisvą, išankstinį ir informacija pagrįstą sutikimą, ir PRIPAŽĮSTA čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių teises, nustatytas Jungtinių Tautų deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių (UNDRIP) ir tarptautinėje žmogaus teisių teisėje, rengiant ir įgyvendinant PBĮS;
7. PABRĖŽIA, kad visapusiškas ir veiksmingas subnacionalinių valdžios institucijų, miestų ir kitų vietos valdžios institucijų, nevyriausybinių organizacijų, moterų grupių, jaunimo grupių, verslo ir finansų bendruomenės, mokslo bendruomenės, akademinės bendruomenės, su biologine įvairove susijusių arba nuo jos priklausomų sektorių atstovų, piliečių ir kitų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas, deramai pripažįstant jų atitinkamą vaidmenį, yra lemiamai svarbus rengiant ir veiksmingai bei efektyviai įgyvendinant šią strategiją;
8. IŠRYŠKINA tai, kad svarbu stiprinti biologinės įvairovės apsaugos ir žmogaus teisių, kartu tarpusavio teisingumo, lyčių lygybės, teisėmis grindžiamo ir lyčių aspektu grindžiamo požiūrių sąsają PBĮS; ir RAGINA priimti Lyčių lygybės po 2020 m. veiksmų planą;

Skaitmeninė sekų informacija apie genetinius išteklius

9. PATVIRTINDAMA savo norą prisidėti ieškant sprendinio dėl „skaitmeninės sekų informacijos apie genetinius išteklius“ (DSI), PABRĖŽIA, kad bet koks sprendinys turi būti grindžiamas esama praktika duomenų bazėse, juo turėtų būti išsaugota atvira prieiga prie DSI iš viešųjų duomenų bazių ir integruojamas pajėgumų stiprinimas, jis turėtų būti praktiškas, lengvai įgyvendinamas, užtikrinti teisinį tikrumą ir aiškumą, sukurti daugiau naudos nei sąnaudų, būti abipusiai remiantis su kitomis galimybių naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo priemonėmis ir užtikrinti, kad nauda, kuria pasidalijama, būtų prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo bei tvaraus naudojimo ir padedama siekti atitinkamų darnaus vystymosi tikslų;

Išteklių sutelkimas ir finansinis mechanizmas

10. PRIPAŽŪSTA specialių, nuspėjamų ir adekvačių išteklių sutelkimo svarbą biologinei įvairovei;
11. IŠRYŠKINA tai, kad ES ir jos valstybės narės kartu laikėsi savo ankstesnio įsipareigojimo ne vėliau kaip 2015 m. besivystančioms ir pereinamosios ekonomikos šalims padvigubinti biologinės įvairovės apsaugai skirtus finansinius srautus ir išlaikyti tą lygį iki 2020 m.; PRIMENA Europos Komisijos įsipareigojimą ES vardu padvigubinti biologinei įvairovei skirtą išorės finansavimą, visų pirma skirtą pažeidžiamiausioms šalims, ir PRIMENA, kad ES valstybės narės bendrai yra didžiausios paramos teikėjos Pasaulio aplinkos fondui (GEF) ir kad dėl GEF8 papildymo gerokai padidės tarptautinis biologinei įvairovei skirtas finansavimas;
12. PABRĖŽIA, kad reikia didinti turimų išteklių veiksmingumą ir iš visų šaltinių sutelkti naujus bei papildomus išteklius siekiant įgyvendinti PBĮS, ir PABRĖŽIA, jog reikia, kad visos šalys sutelktų papildomus finansinius išteklius siekiant panaikinti pasaulinį biologinei įvairovei skirtą finansavimo trūkumą, tuo tikslu:
 - suderinti visus finansinius srautus su PBĮS tikslais ir užtikrinti palankumą biologinei įvairovei tam, kad būtų išvengta neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir, kai įmanoma, jai sukuriama papildomos naudos;
 - ne vėliau kaip 2025 m. nustatyti, o ne vėliau kaip 2030 m. – panaikinti ir perorientuoti biologinei įvairovei kenksmingas paskatas, įskaitant subsidijas siekiant kuo labiau sumažinti jų neigiamą poveikį ir didinti teigiamų paskatų bei ekonominių priemonių mastą;
 - didinti tiek vidaus, tiek tarptautinį biologinei įvairovei skirtą finansavimą, atsižvelgiant į PBĮS užmojį, be kita ko:
 - o stiprinant GEF kaip BĮK finansinį mechanizmą, užtikrinant jo įnašą į biologinei įvairovei skirtą finansavimą ir veiksmingą PBĮS įgyvendinimą;

- tarptautinėms ir nacionalinėms viešosioms ir privačiosioms finansų įstaigoms, įskaitant daugiašalius plėtros bankus, tvirtai įsipareigojant toliau stiprinti plataus užmojo biologinei įvairovei skirtus veiksmus, didinti privačiojo sektoriaus finansavimo sutelkimą, remti reguliavimo reformas kuriant adekvačias priemones ir didinti bei atskleisti savo gamtai skirtus finansus, įsipareigojant pagal BJK COP 15.2 konkrečiai prisidėti prie tarptautinio biologinei įvairovei skirto finansavimo;
- didinti sinergijas su klimato srities veiksmis, be kita ko, orientuojantis į didesnę gamtinių sprendimų finansavimą, atsižvelgiant į daugialypę jų naudą gamtai, klimatui ir žmonėms;
- rengti ir įgyvendinti nacionalinius biologinės įvairovės finansavimo planus (NBIFP) ar panašias priemones, suderintas su nacionalinėmis biologinės įvairovės strategijomis ir veiksmų planais;

Gebėjimų stiprinimas, techninis ir mokslinis bendradarbiavimas, žinių valdymas ir komunikacija

13. AKCENTUOJA, kad gebėjimų stiprinimas ir plėtojimas, technologijų perdavimas, techninis ir mokslinis bendradarbiavimas bei žinių valdymas yra prioritetinės veiksmingo ir efektyvaus PBĮS įgyvendinimo priemonės ir kad reikia stiprinti komunikaciją, švietimą ir visuomenės informuotumą, mokslinius tyrimus ir žinių kūrimą bei valdymą, ir RAGINA priimti PBĮS skirtą ilgalaikę strateginę gebėjimų stiprinimo po 2020 m. programą, žinių valdymo komponentą ir komunikacijos strategiją;
14. PABRĖŽIA, kad reikia regioninių techninio ir mokslinio bendradarbiavimo, technologijų perdavimo ir gebėjimų stiprinimo centrų, ir PALANKIAI VERTINA rengimąsi įsteigti Pasaulinį biologinės įvairovės žinių centrą;

Planavimo, stebėsenos, ataskaitų teikimo ir peržiūros mechanizmai

15. RAGINA COP15 susitikime patvirtinti tvirtą ir sustiprintą planavimo, ataskaitų teikimo bei peržiūros mechanizmą kartu su patikima pagrindiniais rodikliais grindžiama stebėsenos sistema, kad būtų užtikrintas ir sustiprintas įgyvendinimas ir skatinamas politinis pasiryžimas, kartu vengiant dubliavimosi ir sutapimo su kitais esamais mechanizmais; tai apima:
- atnaujintas arba peržiūrėtas nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus – pagrindines BĮK įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu priemones, kurias reikia suderinti su PBIS tikslais ir uždaviniais; tai turi būti padaryta laiku, kad juos būtų galima apsvarstyti COP16 susitikime;
 - nacionalinius tikslus, įtrauktus į nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus arba pateiktus atskirai, kurie nurodomi arba pranešami pagal sutartą šabloną;
 - nacionalines įgyvendinimo pažangos ataskaitas pagal sutartus šablonus, naudojant pagrindinius, dedamuosius ir papildomus stebėsenos sistemos rodiklius bei kitus rodiklius;
 - kolektyvinio užmojo lygio vertinimą, grindžiamą nacionaliniais tikslais ir savanoriškais nevalstybinių subjektų įsipareigojimais;
 - skaidrų ir laiku vykdomą bendros pažangos įvertinimo procesą, užtikrinant aukšto lygmens politinį dalyvavimą, skirtą įvertinti kolektyviniam užmojiui ir pažangai įgyvendinant PĮBS, po to pereinant į reagavimo etapą, kad prireikus būtų padidintas užmojis ir intensyvinamas įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu;
 - nevalstybinių subjektų savanoriškų įsipareigojimų registravimo mechanizmą;
 - paramos mechanizmus, pavyzdžiui, UNEP WCMC sukurtus informacijos, priemonių ir metodų sutelkimui, siekiant padėti šalims stebėti ir sekti tikslų įgyvendinimo pažangą;
16. YRA ĮSIPAREIGOJUSI teikti pirmenybę pagalbai, skirtai gebėjimų stiprinimo ir vystymo veiklai, kuria siekiama įgyvendinti PBIS, daugiausia dėmesio skiriant nacionalinių biologinės įvairovės strategijų ir veiksmų planų bei NBİFP rengimui ir įgyvendinimui, taip pat ataskaitų teikimui ir peržiūrai;

Bendradarbiavimas su kitomis konvencijomis ir tarptautinėmis organizacijomis

17. PABRĖŽIA, kad PBĮS turėtų būti visa apimanti pasaulinė visų konvencijos šalių, kitų valstybių, agentūrų ir organizacijų, konvencijų, susitarimų ir procesų, be kita ko, visoje JT sistemoje, taip pat čiabuvių ir vietos bendruomenių bei visų suinteresuotųjų subjektų veiksmų sistema, siekiant sustabdyti ir apgręžti biologinės įvairovės nykimo procesą, tokiu būdu užtikrinant nuoseklų biologinės įvairovės tikslų įgyvendinimą ir skatinant visų susijusių subjektų bendradarbiavimą ir sinergiją, remiant Biologinės įvairovės konvencijos ir jos protokolų įgyvendinimą siekiant Darbotvarkės iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslų;
18. ypač PABRĖŽIA tai, kad reikia toliau stiprinti bendradarbiavimą, įgyvendinant su biologine įvairove susijusias konvencijas ir susitarimus, kad būtų paspartintas PBĮS įgyvendinimas ir jo stebėseną pagal atitinkamus jų įgaliojimus, skatinant priimti abipusiai remiančius sprendimus, derinant strategijas su PBĮS ir darant pažangą teminėse diskusijose pagrindiniais klausimais, pavyzdžiui, dėl bendrųjų biologinės įvairovės nykimo veiksnių;
19. PABRĖŽIA, kad reikia visapusiškai pasinaudoti atitinkamomis IPBES ir IPCC ataskaitomis, ir SKATINA būsimą bendrą veiklą tarp šių dviejų organų;

Biologinės įvairovės aspekto integravimas sektoriuose ir tarp jų

20. PABRĖŽIA, kad biologinės įvairovės aspekto integravimas visose politikos srityse ir sektoriuose ir tarp jų yra itin svarbus; RAGINA patvirtinti ilgalaikį strateginį požiūrį į biologinės įvairovės aspekto integravimą ir Subnacionalinių valdžios institucijų, miestų ir kitų vietos valdžios institucijų veiksmų planą biologinės įvairovės srityje pagal Biologinės įvairovės konvenciją (2021–2030 m.);
21. YRA ĮSIPAREIGOJUSI rodyti pavyzdį visapusiškai integruojant biologinės įvairovės aspektą į visus atitinkamus sektorių ir tarpsektorinius planus bei politikos sritis ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis, užtikrinant požiūrį, kad reikia imtis veiksmų visais valdžios lygmenimis ir įtraukti visą visuomenę;

22. RAGINA nustatyti sistemą, kuria būtų užtikrinta:

- biologinės įvairovės tikslų integravimas iki 2030 m. visuose valdymo lygmenyse ir visuose sektoriuose bei tarp jų, visų pirma žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės, akvakultūros, finansų, turizmo, sveikatos, gamybos, infrastruktūros, energetikos ir kasybos sektoriuose, be kita ko, integruojant daugialypes vertingus biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų aspektus, vengiant neigiamo poveikio biologinei įvairovei visoje vertės grandinėje, be kita ko, visuose gamybos, prekybos ir vartojimo etapuose, nacionalinėse bei verslo sąskaitose ir visose politikos srityse bei investicijose, ir didinant teigiamą poveikį;
- netvaraus vartojimo, prekybos ir gamybos modelių panaikinimas, kartu remiant visuotinį perėjimą prie žiedinės ekonomikos, be kita ko, perpus sumažinant vienam gyventojui tenkančio iššvaistyto maisto kiekį pasaulyje ir iki 2030 m. gerokai sumažinant pasaulinį ekologinį pėdsaką ir vėlų vėliausiai 2050 m. užtikrinant, kad jis atitiktų planetos išgales;
- kad visa gavybos ir gamybos praktika, šaltinių pasirinkimas ir tiekimo grandinės bei gamtos išteklių naudojimas būtų tvarūs, ir
- kad verslo ir finansų įstaigos įvertintų savo riziką, poveikį ir priklausomybę nuo biologinės įvairovės, apie tai praneštų ir tai atskleistų, taip pat vengtų tokios rizikos ir neigiamo poveikio, juos sumažintų ir sušvelnintų;

II skyrius. Biologinės įvairovės konvencija. Tolesni klausimai

Jūrų ir pakrančių biologinė įvairovė

23. PRIMENA, kad Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 72/73 dar kartą patvirtinta, kad Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje (UNCLOS) yra nustatyta teisinė sistema, kurios turi būti laikomasi vykdant bet kokią veiklą vandenynuose ir jūrose;
24. DAR KARTĄ TEIGIA, kad reikia kuo labiau sumažinti neigiamą žvejybos ir akvakultūros veiklos poveikį jūrų aplinkai, taikant veiksmingas išsaugojimo ir tvaraus valdymo priemones, užtikrinant visišką maisto gamybos iš jūros ir akvakultūros išteklių tvarumą, be kita ko, nutraukiant peržvejojimą ir destruktivią žvejybos praktiką, panaikinant žalingas žvejybos subsidijas, nutraukiant neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą (NNN) žvejybą, kuo labiau sumažinant atsitiktinį pažeidžiamų rūšių (įskaitant saugomus banginių būrio gyvūnus, jūrų paukščius, vėžlius, ryklius ir (arba) gresiančias išnykti jų rūšis) sugavimą, ir jauniklių bei netikslinių rūšių priegaudą;
25. PALANKIAI VERTINA pažangą, padarytą nustatant ekologiniu požiūriu reprezentatyvias ir gerai sujungtas saugomas jūrų ir pakrančių zonas, jas veiksmingai valdant bei gerinant jų valdymą, taip pat imantis kitų veiksmingų išsaugojimo priemonių, remiantis atitinkama moksline ir technine informacija;
26. PALANKIAI VERTINA tolesnes diskusijas dėl ekologiniu arba biologiniu požiūriu svarbių teritorijų (EBPST), siekiant sėkmingai užbaigti peržiūrėtą EBPST identifikavimo procedūrą pagal UNCLOS; PABRĖŽIA, kad EBPST proceso rezultatais turėtų būti visapusiškai gerbiamas pakrantės valstybės suverenitetas, suverenios teisės arba jurisdikcija, kaip numatyta UNCLOS; PRITARIA tam, kad būtų įtrauktos seminaro EBPST šiaurės rytų Atlante klausimais apibendrinamosios ataskaitos;

27. PABRĖŽIA, kad reikia skubiai imtis veiksmų siekiant išsaugoti, atkurti ir tausiai naudoti jūrų ekosistemas ir sumažinti antropogeninį spaudimą vandenynams, be kita ko, kylantį dėl peržvejojimo, jūros naudojimo keitimo, taršos, pavyzdžiui, dėl perteklinių maisto medžiagų, pavojingųjų medžiagų ir plastikų, taip pat povandeninio triukšmo; taip didinant vandenynų atsparumą klimato kaitai, įskaitant pažeidžiamas poliarines sritis, kuriose klimato kaita yra itin padidėjusi ir kelia grėsmę žmonių visuomenei bei ekosistemoms, ir pripažįstant fundamentalų vandenynų vaidmenį klimato kaitos srityje;
28. ATKREIPIA DĖMESĮ į aiškia pažangą, padarytą per Tarpvyriausybinės konferencijos 5-osios sesijos (IGC-5) pirmąją dalį dėl tarptautinės teisiškai privalomos priemonės pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus jos naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose (BBNJ); RAGINA sparčiai atnaujinti derybas ir IŠLIEKA pasiryžusi pasinaudoti visais ES diplomatiniais svertais ir komunikacijos pajėgumais, kad nedelsiant būtų pasiektas plataus užmojo ir veiksmingas susitarimas;
29. PABRĖŽIA pakrančių buveinių išsaugojimo ir atkūrimo svarbą, be kita ko, remiant tvaraus valdymo praktiką;

Invazinės svetimos rūšys

30. RAGINA BĮK šalis stiprinti bendradarbiavimą ir tęsti darbą dėl metodų, įrankių, priemonių ir strategijų, susijusių su invazinėmis svetimomis rūšimis, kad būtų sumažintas jų poveikis biologinei įvairovei;

Biologinė įvairovė ir klimato kaita

31. PABRĖŽIA, kad klimato srities veiksmai ir biologinės įvairovės apsauga turėtų būti vykdomi kartu siekiant kuo labiau sumažinti klimato kaitos poveikį biologinei įvairovei, skatinti ekosistemų indėlį į kovą su klimato kaita bei jos poveikiu ir vengti neigiamo klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veikslių ir priemonių poveikio biologinei įvairovei; IŠLIEKA TVIRTAI ĮSIPAREIGOJUSI stiprinti bendradarbiavimą ir sinergijas tarp atitinkamų priemonių bei procesų, taip pat toliau didinti gamtinių sprendimų mastą, kartu užtikrinant socialines ir aplinkos apsaugos priemones, kad būtų abipusiai stiprinama papildoma nauda klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos ir biologinės įvairovės nykimo stabdymui;

Biologinė įvairovė ir dirvožemis

32. PRIPAŽŪSTA dirvožemio biologinės įvairovės svarbą švelninant klimato kaitą ir prisitaikant prie jos, taip pat užtikrinant apsirūpinimo maistu ir mitybos saugumą visiems, ir RAGINA BĮK šalis integruoti dirvožemio biologinės įvairovės išsaugojimo, atkūrimo ir tvaraus naudojimo priemones į žemės ūkio praktiką, kraštovaizdžio planavimą, žemės ir dirvožemio valdymą, plėtros programas ir kitas susijusias politikos sritis.

Biologinė įvairovė ir sveikata

33. PABRĖŽIA, kad reikia skubiai toliau skatinti ir įgyvendinti koncepciją „Viena sveikata“²², be kita ko, integruojant biologinės įvairovės ir sveikatos sąsajas į visas politikos sritis ir sektorius ir taikant požiūrį, kad reikia imtis veikslių visais valdžios lygmenimis ir įtraukti visą visuomenę, ir REMIA tai, kad COP16 susitikime būtų toliau rengiamas ir priimtas Pasaulinis biologinės įvairovės ir sveikatos veikslių planas, kuriuo siekiama šalinti ekosistemų ir biologinės įvairovės būklės blogėjimo priežastis ir padarinius žmonių, gyvūnų, augalų ir jų bendros aplinkos sveikatai ir gerovei;

²² Kaip apibrėžta Koncepcijos „Viena sveikata“ aukšto lygio ekspertų grupės ir patvirtinta Keturšalio koncepcijos „Viena sveikata“ aljanso.

Sintetinė biologija

34. PALANKIAI VERTINA tai, kad rengiamas ir nustatomas platus ir reguliarus naujausių technologinių pokyčių sintetinės biologijos srityje perspektyvų analizės, stebėsenos ir vertinimo procesas, ir PRITARIA, kad tinkamiausia būtų įsteigti daugiadalykę *ad hoc* techninių ekspertų grupę (daugiadalykę AHTEG);
35. PABRĖŽIA, kad organizmų, kurių sudėtyje yra genų inžinerijos metodais sukurtų priverstinių genų slinkių, atžvilgiu svarbu taikyti atsargumo principą ir vykdyti rizikos vertinimą;

III skyrius. Kartachenos biosaugos protokolas

36. RAGINA priimti Kartachenos protokolo įgyvendinimo planą (2022–2030 m.), kuris būtų pagrįstas PBĮS ir ją papildytų, ir SU SUSIRŪPINIMU PAŽYMI tai, kad nedaug protokolo šalių yra jį visapusiškai įgyvendinusios;
37. RAGINA priimti Kartachenos biosaugos protokolui ir papildomam Nagojos Kvala-Lumpūro protokolui dėl atsakomybės ir žalos atlyginimo skirtą gebėjimų stiprinimo veiksmų planą, kuris papildytų ilgalaikę laikotarpio po 2020 m. strateginę gebėjimų stiprinimo programą;
38. PALANKIAI VERTINA protokolo ketvirtojo vertinimo ir peržiūros ir Kartachenos protokolo 2011–2020 m. laikotarpio strateginio plano baigiamojo vertinimo išvadas; tačiau APGAILESTAUJA, kad analizei atlikti buvo pateikta tik nedaug ataskaitų ir dar kartą RAGINA Kartachenos protokolo šalis, kurios dar nepateikė savo nacionalinių ataskaitų, kuo greičiau jas pateikti;
39. PALANKIAI VERTINA Rizikos vertinimo ir rizikos valdymo *ad hoc* techninių ekspertų grupės (AHTEG) darbą, taip pat Pagalbinio mokslinių, techninių ir technologinių konsultacijų komiteto (SBSTTA) rekomendaciją parengti papildomą gairių medžiagą, kuri padėtų kiekvienu konkrečiu atveju atliekant gyvų pakitusių organizmų, kurių sudėtyje yra genų inžinerijos metodais sukurtų priverstinių genų slinkių, rizikos vertinimą, daug dėmesio skiriant tiek bendriesiems klausimams, tiek būsimam pritaikymui artimiausioje ateityje;

40. taip pat PALANKIAI VERTINA Socioekonominių aspektų AHTEG darbą, kuriuo papildomos savanoriškos gairės dėl socioekonominių aspektų vertinimo Kartachenos biosaugos protokolo 26 straipsnio kontekste;
41. PRITARIA tam, kad tinkamiausia būtų įsteigti Rizikos vertinimo ir rizikos valdymo AHTEG, ir PABRĖŽIA, kad bet kokia parengta papildoma gairių medžiaga turėtų būti aukštos techninės ir mokslinės kokybės, naudinga ir galima taikyti;
42. RAGINA 10-ąją šalių konferencijos susitikimą, kuris laikomas Protokolo šalių susitikimu, imtis būtinų veiksmų ir priimti reikiamus sprendimus, kad būtų užtikrintas visapusiškas biologinės saugos integravimas į PBIS;
43. PALANKIAI VERTINA tai, kad įsigaliojo Kartachenos protokolo papildomas Nagojos ir Kvala Lumpūro protokolas ir ragina visas šalis kuo greičiau šį dokumentą ratifikuoti;

IV skyrius. Nagojos protokolas dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo

44. PABRĖŽIA, kad reikia visapusiškai įgyvendinti Nagojos protokolą ir padidinti jo veiksmingumą ir efektyvumą, be kita ko, kai aktualu parengiant standartizuotas ir supaprastintas galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo priemones, visų pirma siekiant skatinti mokslinius tyrimus, kuriais prisidedama prie BJK tikslų, ir kad siekiant šio tikslo reikia remti gebėjimų stiprinimą ir plėtojimą;
45. RAGINA šalis tinkamai atsižvelgti į genetinių išteklių svarbą maistui ir žemės ūkiui ir jų ypatingą vaidmenį užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą, taip pat į galimas ekstremaliąsias situacijas, kurios kelia grėsmę ar kenkia žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai, kartu atsižvelgiant ir į pokyčius kitose atitinkamose tarptautinėse priemonėse ir forumuose (pvz., FAO, PSO arba PINO), rengiant ir įgyvendinant galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo teisės aktus arba norminius reikalavimus;

46. PABRĖŽIA, kad visą informaciją apie galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo priemones, taip pat kitą aktualią informaciją, būtiną siekiant veiksmingai įgyvendinti Nagojos protokolą svarbu pateikti Galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo informacijos centrui.
-